

مقاله

مدیر ریسک کیست و چه نقشی در پیشبرد پروژه‌های صنعت ساخت دارد؟

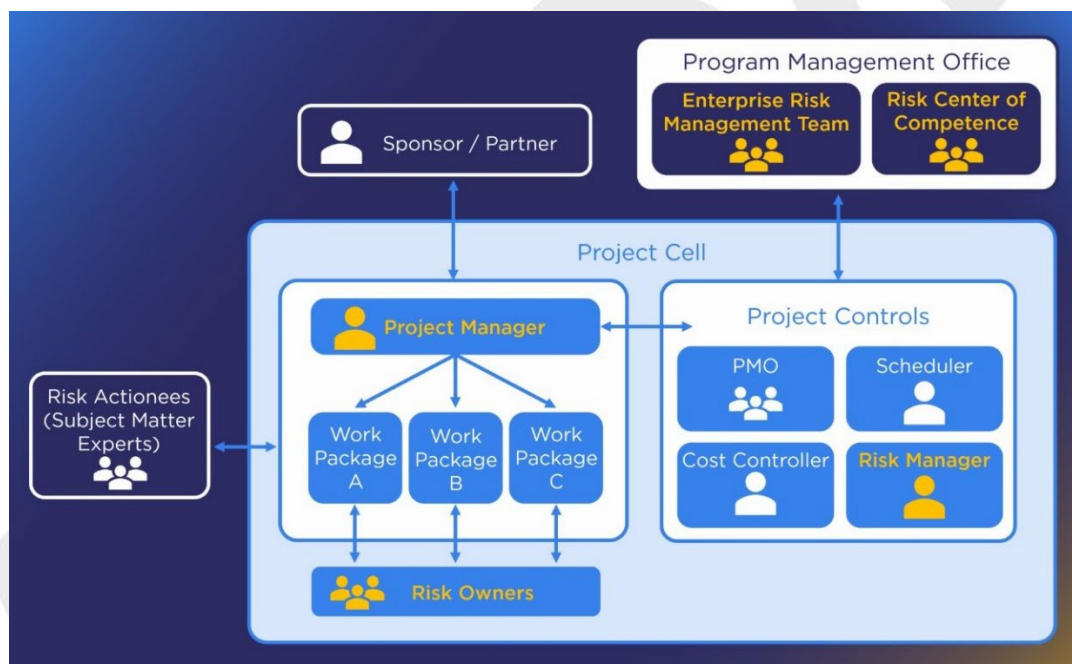
ACEMI

d r a l a v i p o u r . c o m

مدیر ریسک با شناسایی و کنترل چالش‌ها، پیشبرد موفق پروژه را تضمین می‌کند. هر پروژه، به‌ویژه پروژه‌های بزرگ با شبکه‌های پیچیده ذی‌نفعان، با ریسک‌های متعددی مواجه می‌شود که در صورت عدم مدیریت صحیح، می‌توانند هزینه‌های قابل توجهی به پروژه تحمیل کنند یا حتی آن را به شکست بکشانند. مدیریت ریسک فرایندی است که نیازمند شناسایی، ارزیابی و کنترل ریسک‌ها و فرصت‌ها به‌صورت مداوم دارد. این فرایند به سازمان‌ها کمک می‌کند تا از بروز مشکلات جلوگیری کنند، تاثیر ریسک‌های اجتناب‌ناپذیر را کاهش دهند و از فرصت‌های موجود بهره‌برداری کنند (برای آشنایی بیشتر به مقاله [کنترل و کاهش ریسک در سازمان‌های فعال در صنعت ساخت](#) مراجعه کنید).

پروژه‌های صنعت ساخت به دلیل پیچیدگی‌های ذاتی، از جمله تعدد ذی‌نفعان، محدودیت‌های زمانی و بودجه‌ای و عوامل خارجی مانند شرایط آب‌وهوایی یا تغییرات قانونی، با ریسک‌های متعددی مواجه هستند. این ریسک‌ها می‌توانند شامل تاخیر در برنامه‌زمان بندی، افزایش هزینه‌ها، مشکلات کیفیت یا حتی مسائل ایمنی باشند. مدیریت ریسک به‌عنوان یک رویکرد پیش‌فعال، به شناسایی این ریسک‌ها پیش از تبدیل شدن به مشکلات بزرگ کمک می‌کند. بدون وجود یک تیم مدیریت ریسک قوی، احتمال نادیده گرفته شدن ریسک‌های کلیدی افزایش می‌یابد که می‌تواند به خسارات مالی و زمانی قابل توجهی منجر شود (برای آشنایی بیشتر با نحوه ارزیابی ریسک به مقاله [نحوه ارزیابی ریسک سازمان‌های فعال در صنعت ساخت](#) مراجعه کنید).

مدیریت ریسک در پروژه‌های صنعت ساخت نیازمند همکاری بین نقش‌های مختلف است. در ادامه، نقش‌های اصلی که در فرایند مدیریت ریسک مشارکت دارند، بررسی می‌شوند.

۱. مدیر ریسک (Risk Manager)

مدیر ریسک، هدایت‌کننده اصلی فرایند مدیریت ریسک در پروژه است. او مسئول ارائه دید کلی از ریسک‌ها و فرصت‌های پروژه و برنامه کاهش احتمال یا اثر ریسک‌ها (Mitigation Plan) است. مدیر ریسک با تسهیل فرایند تصمیم‌گیری، اطمینان می‌دهد که تمامی ریسک‌ها به‌درستی شناسایی، ارزیابی و مدیریت می‌شوند. وظایف اصلی او شامل موارد زیر است:

- تدوین و به‌روزرسانی برنامه مدیریت ریسک و فرصت‌ها: این برنامه چهارچوبی برای مدیریت ریسک‌ها و فرصت‌ها فراهم می‌کند و به‌عنوان راهنمای اصلی فرایند عمل می‌کند.

- ارزیابی هزینه‌های پروژه: مدیر ریسک با تحلیل ریسک‌ها و فرصت‌ها، هزینه‌های احتمالی را برآورد می‌کند و به تخصیص منابع مالی کمک می‌کند.

- تسهیل شناسایی ریسک‌ها و فرصت‌ها: او فرایند شناسایی را هدایت می‌کند تا اطمینان حاصل شود که هیچ ریسک یا فرصتی از قلم نمی‌افتد.

- **حمایت از مالکان ریسک:** مدیر ریسک به مالکان ریسک کمک می‌کند تا ریسک‌ها را توصیف کرده و هزینه‌های مرتبط با آن‌ها را ارزیابی کنند.

- **گزارش‌دهی:** او شاخص‌های کلیدی عملکرد را ایجاد و به‌روزرسانی می‌کند و اطلاعات را به ذی‌نفعان پروژه منتقل می‌کند.

- **هماهنگی بین ذی‌نفعان:** مدیر ریسک با ایجاد ارتباط بین ذی‌نفعان مختلف، دید کلی از ریسک‌ها و فرصت‌های پروژه را حفظ می‌کند.

- **ارائه اطلاعات به ذی‌نفعان کلیدی:** او اطلاعات لازم را به مدیران ارشد، کمیته ریسک و حسابرسی (Audit Committee & Risk) و سایر ذی‌نفعان درباره میزان مواجهه سازمان با ریسک ارائه می‌دهد.

۲. مالک ریسک (Risk Owner)

مالک ریسک مسئول مدیریت هر ریسک به‌صورت جداگانه است. او اطلاعات فنی مربوط به ریسک‌ها و فرصت‌ها را در اختیار دارد و در کنار مدیر ریسک کار می‌کند. وظایف مالک ریسک شامل موارد زیر است:

- **توصیف ریسک‌ها:** او علل و پیامدهای هر ریسک را شناسایی و توصیف می‌کند.

- **به‌روزرسانی اطلاعات:** مالک ریسک اطمینان می‌دهد که اطلاعات مربوط به هر ریسک به‌روز و دقیق است.

- **تدوین استراتژی و اقدامات:** او استراتژی‌های کاهش ریسک‌ها یا بهره‌برداری از فرصت‌ها را تعریف می‌کند و افرادی که مسئول اجرای اقدامات هستند را هماهنگ می‌کند.

- **رعایت مهلت‌ها:** مالک ریسک مسئول اطمینان از اجرای به‌موقع برنامه‌های کاهش ریسک‌ها یا بهره‌برداری از فرصت‌ها است.

مالک ریسک ممکن است خود مجری اقدامات نباشد، اما مسئولیت نظارت بر اجرای صحیح اقدامات را بر عهده دارد.

۳. مدیر پروژه (Project Manager)

مدیر پروژه با مدیر ریسک همکاری نزدیکی دارد و انتظارات پروژه را تعیین می‌کند. او پیشنهادهای مدیر ریسک در مورد فرایندها و وضعیت ریسک‌ها را تایید می‌کند و باید دید کلی از ریسک‌ها و فرصت‌های پروژه داشته باشد. وظایف مدیر پروژه شامل موارد زیر است:

- **موضع‌گیری در برابر استراتژی‌های پاسخ به ریسک:** او استراتژی‌های پیشنهادی مالکان ریسک، مانند کاهش احتمال یا تاثیر ریسک را ارزیابی و تایید می‌کند.

- **گزارش ریسک‌های حیاتی:** در پروژه‌های بزرگ‌تر، مدیر پروژه ریسک‌های حیاتی را به سطوح بالاتر، مانند مدیر پورتفولیو یا مدیر طرح، گزارش می‌دهد.

- **تایید هزینه‌ها:** بسته به اندازه پروژه، او ممکن است مسئولیت کامل یا جزئی برای تایید هزینه‌های ناشی از ریسک‌ها داشته باشد.

۴. واحد تخصصی مدیریت ریسک (Risk Center of Competence)

واحد تخصصی مدیریت ریسک نقش کلیدی در بهبود روش‌ها و رویه‌های مدیریت ریسک سازمان دارد. این تیم منابع و مهارت‌های لازم را برای موفقیت استراتژی مدیریت ریسک فراهم می‌کند و به‌عنوان مربی و راهنما عمل می‌کند. وظایف این مرکز شامل موارد زیر است:

- **تدوین روش‌ها و رویه‌ها:** این تیم روش‌های استاندارد مدیریت ریسک را تعریف یا بهبود می‌بخشد.

- **ارائه آموزش و مشاوره:** آن‌ها به‌عنوان مرجع برای آموزش، مستندات، حسابرسی و مشاوره عمل می‌کنند.

- **حمایت از مدیر ریسک:** در صورت بروز مشکلات روش‌شناختی، مدیر ریسک می‌تواند از این مرکز کمک بگیرد.

۵. تیم مدیریت ریسک سازمانی (Enterprise Risk Management Team)

در سازمان‌های بزرگ، تیم مدیریت ریسک سازمانی، وظیفه مدیریت ریسک‌ها در سطح کلان را بر عهده دارد. این تیم مشابه مدیر ریسک، دید کلی از ریسک‌ها و فرصت‌های سازمان ارائه می‌دهد و اطمینان می‌دهد که فرایند مدیریت ریسک در سطح سازمان رعایت می‌شود. این تیم ریسک‌های پروژه را به سطح پورتفولیو منتقل می‌کند تا مدیریت منسجمی در سطح سازمانی انجام شود (برای آشنایی بیشتر با تحلیل ریسک‌ها به مقاله [نقش کلیدی تحلیل ریسک‌ها در موفقیت پروژه](#) مراجعه کنید).

۶. دیگر حامیان مدیر ریسک

علاوه بر نقش‌های اصلی، تیم پروژه شامل مسئولان زمان بندی و کنترل‌کننده هزینه و سرمایه‌گذار است که از مدیر ریسک حمایت می‌کنند. وظایف آن‌ها به شرح زیر است:

- **مسئول زمان بندی:** مدیریت برنامه‌ریزی پروژه و شناسایی ریسک‌های مرتبط با مسیر بحرانی، حاشیه‌ها، ناسازگاری‌های مهلت و کمبود منابع.

- **کنترل‌کننده هزینه:** تنظیم هزینه‌های پروژه، بررسی برنامه‌ریزی مالی شامل ذخایر احتیاطی (Contingency Reserves) و هزینه‌های برنامه‌های کاهش ریسک.

- **سرمایه‌گذار پروژه (Sponsor):** او با کمک مدیر پروژه، محدودیت‌ها را از زمان تدوین منشور پروژه شناسایی و با مدیر ریسک به اشتراک می‌گذارد همچنین بودجه کلی برای مدیریت ریسک‌ها تعیین می‌کند و در صورت بروز مشکلات، استفاده از آن را تایید می‌کند.

جمع‌بندی نقش مدیر ریسک و تیم او در پیشبرد پروژه‌های صنعت ساخت

مدیریت ریسک در پروژه‌های صنعت ساخت فراتر از یک وظیفه ساده است؛ این یک ضرورت استراتژیک برای تضمین موفقیت پروژه و کاهش هزینه‌های غیرمنتظره است. مدیر ریسک و تیم او، با همکاری نزدیک با مدیر پروژه، مالکان ریسک و دیگر ذی‌نفعان، نقشی کلیدی در شناسایی، ارزیابی و مدیریت ریسک‌ها و فرصت‌ها دارند. از یک متخصص ریسک در پروژه‌های کوچک تا یک تیم بزرگ در پروژه‌های پیچیده، مدیریت ریسک به سازمان‌ها کمک می‌کند تا از بروز مشکلات جلوگیری کنند، تاثیر ریسک‌های اجتناب‌ناپذیر را کاهش دهند و از فرصت‌های موجود بهره‌برداری کنند (برای آشنایی بیشتر با مدیریت ریسک‌ها به مقاله [راهنمای گام‌به‌گام مدیریت ریسک در پروژه‌های ساخت با رویکرد CMAA](#) مراجعه کنید).

در این مقاله به سؤالات زیر پاسخ داده شده است

۱. مدیر ریسک و تیم او چه نقش‌هایی در پروژه‌های صنعت ساخت ایفا می‌کنند؟
۲. چگونه همکاری بین مدیر پروژه و مدیر ریسک به موفقیت پروژه کمک می‌کند؟
۳. چه کسانی از مدیر ریسک حمایت می‌کنند و وظایف آن‌ها چیست؟

جایگاه این مبانی در آموزش‌های موسسه ACEMI

در نقشه راه جامع مدیریت ساخت موسسه مهندسی و مدیریت ساخت علوی‌پور، در سطح مهارت‌های سخت (ارشد-استراتژی) دوره‌ای تحت عنوان [استراتژی مدیریت ریسک در طول چرخه حیات پروژه](#) بر اساس تنها سند مرجع CMAA برای مدیران پروژه صنعت ساخت (با هدف آشنایی با فرایندهای مدیریت ریسک به شکلی کاربردی ارائه گردیده است. همچنین جهت آشنایی با نحوه برگزاری و زمان برگزاری دوره‌های آموزشی این موسسه می‌توانید به [تقویم آموزشی](#) موسسه مهندسی و مدیریت ساخت علوی‌پور مراجعه نمایید.

dralavipour.com

برای دریافت مقالات بیشتر در خبرنامه موسسه ACEMI عضو شوید.

با ما همراه باشید

موسسه مهندسی و مدیریت ساخت علوی پور

+۹۸ ۲۱ ۴۶ ۱۰۰ ۴۴۵

+۹۸ ۲۱ ۴۶ ۱۰۰ ۴۵۰

info@dralavipour.com

ACEMI

ACEMI_social

Alavipour_pm

ACEMI_channel

Alavipour_pm

